

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2010. október 6. *

A C-222/08. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2008. május 22-én

az **Európai Bizottság** (képviselik: H. van Vliet és A. Nijenhuis, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Belga Királyság** (képviselik: T. Materne és M. Jacobs, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: S. Depré ügyvéd)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

* Az eljárás nyelve: holland.

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot (előadó) tanácselnök, C. Toader, K. Schiemann, P. Küris és L. Bay Larsen bírák,

főtanácsnok: P. Cruz Villalón,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. március 17-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2010. június 22-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- ¹ Az Európai Közösségek Bizottsága keresetében annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Belga Királyság – mivel nem ültette át teljes mértékben az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló, 2002. március 7-i 2002/22/EK

európai parlamenti és a tanácsi irányelv (egyetemes szolgáltatási irányelv) (HL L 108., 51. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 367. o.) 12. cikkének (1) bekezdését, 13. cikkének (1) bekezdését és IV. mellékletének A. részét – nem teljesítette az említett irányelvből és az EK 249. cikkből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

A 2002/22 irányelv

- 2 A 2002/22 irányelv (4) preambulumbekkezdése kimondja, hogy „az egyetemes szolgáltatás biztosítása (azaz szolgáltatások meghatározott minimális készletének megfizethető áron történő nyújtása minden végfelhasználó számára) során egyes szolgáltatásokat egyes végfelhasználók részére a szokásos piaci feltételekből eredőtől eltérő áron nyújthatnak. Azonban az ilyen szolgáltatások ilyen körülmények között történő nyújtására kijelölt vállalkozások kompenzációjának nem feltétlenül kell a verseny bármiféle torzulását eredményeznie, feltéve hogy a kijelölt vállalkozásokat a felmerülő konkrét nettó költség tekintetében kompenzálják, továbbá feltéve, hogy a nettó költségteher megtérülésének biztosítása versenysemleges módon történik”.

- 3 A 2002/22 irányelv (18) preambulumbekzdésének értelmében:

„Amennyiben szükséges, a tagállamoknak mechanizmusokat kell kialakítaniuk az egyetemes szolgáltatási kötelezettségek nettó költségének finanszírozására olyan esetekben, amelyekben kimutatható, hogy a kötelezettségeket csak veszteségesen vagy olyan nettó költség mellett lehet teljesíteni, amely a szokásos kereskedelmi normáktól eltér. [...]”

- 4 A 2002/22 irányelv (21) preambulumbekzdésének szövege a következő:

„Ha az egyetemes szolgáltatási kötelezettség tisztességtelen terhet jelent egy vállalkozás számára, helyénvaló a tagállamok számára lehetővé tenni a nettó költségek hatékony megtérülését szolgáló mechanizmusok bevezetését [...]”

- 5 A 2002/22 irányelv „Az egyetemes szolgáltatások rendelkezésre állása” című 3. cikke értelmében

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy az e fejezetben meghatározott szolgáltatások a területükön, földrajzi elhelyezkedéstől függetlenül, meghatározott minőségben és – a konkrét nemzeti feltételek fényében – megfizethető áron minden végfelhasználónak rendelkezésére álljanak.

(2) A tagállamok meghatározzák azt a megközelítést, amely – a tárgyilagosság, az átláthatóság, a megkülönböztetésmentesség és az arányosság elvét tiszteletben tartva – az egyetemes szolgáltatás teljesítésének biztosításához a leghatékonyabb és a

legmegfelelőbb. A tagállamok – miközben védik a közérdeket – a piac torzulásainak, különösen a szokásos kereskedelmi feltételektől eltérő árakon vagy feltételek mellett történő szolgáltatásnyújtásnak a minimalizálására törekednek.”

- 6 Az említett irányelv „A vállalkozások kijelölése” című 8. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) A tagállamok a[z] [...] egyetemes szolgáltatások nyújtásának garantálása céljából egy vagy több vállalkozást jelölhetnek ki [...].

(2) Amikor a tagállamok az államterület egy részén vagy egészén egyetemes szolgáltatási kötelezettséggel rendelkezőként jelölnek ki vállalkozásokat, ezt hatékony, tárgyilagos, átlátható és megkülönböztetéstől mentes kijelölési mechanizmus alkalmazásával teszik, amelynek révén egyetlen vállalkozás sincs eleve kizárva a kijelölésből. Az ilyen kijelölési módszerek biztosítják, hogy az egyetemes szolgáltatást költséghatékony módon nyújtsák, és e módszerek használhatók az egyetemes szolgáltatási kötelezettség nettó költségének 12. cikk szerinti meghatározása eszközeként.”

- 7 A 2002/22 irányelv „A díjak megfizethetősége” című 9. cikke előírja:

„(1) A nemzeti szabályozó hatóságok figyelemmel kísérik a 4., 5., 6. és 7. cikkben az egyetemes szolgáltatási kötelezettségek körébe tartozóként meghatározott és a kijelölt vállalkozások által nyújtott szolgáltatások kiskereskedelmi díjszabásának alakulását és szintjét, különösen a nemzeti fogyasztói árakkal és jövedelmekkel összefüggésben.

(2) A nemzeti feltételek tükrében a tagállamok előírhatják, hogy a kijelölt vállalkozások olyan díjszabási lehetőségeket vagy díjcsomagokat kínálnak a fogyasztóknak, amelyek eltérnek a szokásos kereskedelmi feltételek szerint biztosítottaktól, különösen annak biztosítása érdekében, hogy az alacsony jövedelmű, illetve a különleges szociális helyzetű fogyasztókat ne gátolják a nyilvánosan elérhető telefonszolgáltatáshoz való hozzáférésben vagy annak használatában.

[...]”

- 8 A 2002/22 irányelv „Az egyetemes szolgáltatási kötelezettségek költségeinek számítása” című 12. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„Amennyiben a nemzeti szabályozó hatóságok úgy ítélik meg, hogy az egyetemes szolgáltatás 3–10. cikkben meghatározott teljesítése az egyetemes szolgáltatások nyújtására kijelölt vállalkozásokra indokolatlan [helyesen: méltánytalan] terhet róhat, kiszámítják a kérdéses szolgáltatásnyújtás nettó költségeit.

E célból a nemzeti szabályozó hatóságok:

- a) a IV. melléklet A. részével összhangban kiszámítják az egyetemes szolgáltatási kötelezettség nettó költségét, figyelembe véve az egyetemes szolgáltatás nyújtására kijelölt vállalkozásnál jelentkező bármilyen piaci előnyt; vagy
- b) az egyetemes szolgáltatás nyújtása kapcsán felmerült, és a 8. cikk (2) bekezdésének megfelelő kijelölési mechanizmus keretében meghatározott nettó költségeket használják fel.”

- 9 A 2002/22 irányelv „Az egyetemes szolgáltatási kötelezettségek finanszírozása” című 13. cikke értelmében:

„(1) Amennyiben a nettó költség 12. cikkben említett számítása alapján a nemzeti szabályozó hatóság megállapítja, hogy valamely vállalkozásra tisztességtelen [helyesen: méltánytalan] teher hárul, az érintett tagállam a kijelölt vállalkozás kérelmére határoz:

- a) olyan mechanizmus bevezetéséről, amely az adott vállalkozásnak állami forrásokból, átlátható feltételek mellett kompenzációt biztosít a meghatározott nettó költségekre vonatkozóan; és/vagy
- b) az egyetemes szolgáltatási kötelezettségek nettó költségének az elektronikus hírközlő hálózatok és hírközlési szolgáltatások nyújtói közötti megosztásáról.

[...]”

- 10 A 2002/22 irányelv IV. mellékletének A. része az alábbiak szerint írja le, hogyan kell kiszámítani az egyetemes szolgáltatási kötelezettségek nettó költségét:

„Az egyetemes szolgáltatási kötelezettség olyan kötelezettség, amelyet valamely tagállam ír elő valamely vállalkozás számára, és amelynek értelmében e vállalkozásnak meghatározott földrajzi területen hálózatot kell rendelkezésre bocsátania, és szolgáltatást kell nyújtania, beleértve szükség szerint az átlagolt árak alkalmazását az adott szolgáltatásnyújtás tekintetében az adott földrajzi területen, vagy egyedi díjszabási lehetőségek biztosítását az alacsony jövedelmű vagy különleges szociális helyzetű fogyasztók számára.

A nemzeti szabályozó hatóságok minden olyan eszközt mérlegelnek, amellyel a (kijelölt vagy nem kijelölt) vállalkozásoknak az egyetemes szolgáltatási kötelezettségek költséghatékony teljesítéséhez megfelelő ösztönzést adhatnak. Az egyetemes szolgáltatási kötelezettségek nettó költségét a kijelölt vállalkozás számára egyetemes szolgáltatási kötelezettségek teljesítése mellett és egyetemes szolgáltatási kötelezettségek teljesítése nélkül felmerülő nettó költségek közötti különbözetként kell kiszámítani. Ezt attól függetlenül kell alkalmazni, hogy egy adott tagállamban a hálózat már teljesen kiépített-e, vagy még mindig fejlesztés és bővítés alatt áll. Kellő figyelmet kell fordítani az olyan költségek helyes felmérésére, amelyeket bármelyik kijelölt vállalkozás elkerült volna, ha nem lett volna egyetemes szolgáltatási kötelezettsége. A nettó költségszámítás keretében fel kell mérni az egyetemes szolgáltatás üzemeltetőjénél jelentkező hasznot, beleértve a nem tárgyi hasznot is.

[...]”

- 11 A 2002/22 irányelv 38. cikke szerint a tagállamok kötelesek voltak elfogadni és kihirdetni azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb 2003. július 24-ig megfeleljenek, erről haladéktalanul tájékoztatni a Bizottságot, és rendelkezéseit 2003. július 25-től alkalmazni.

A nemzeti szabályozás

- 12 2005. június 13-án a Belga Királyság elfogadta az elektronikus távközlésről szóló törvényt (a *Moniteur belge* 2005. június 20-i száma, 28 070. o.; a továbbiakban: 2005. június 13-i törvény), amelyet a későbbiekben a vegyes rendelkezéseket tartalmazó 2007. április 25-i törvény (IV) módosított (a *Moniteur belge* 2007. május 8-i száma, 25 103. o. , a továbbiakban: 2007. április 25-i törvény).

- 13 A 2005. június 13-i törvénynek a 2007. április 25-i törvénnyel módosított 74. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„Az egyetemes szolgáltatás szociális eleme a kedvezményezettek meghatározott csoportjaira vonatkozó különleges díjszabási feltételeknek a fogyasztók számára nyilvánosan hozzáférhető telefonszolgáltatást nyújtó valamennyi üzemeltető általi biztosítását jelenti.

A kedvezményezettek első bekezdésben említett csoportjait és a díjszabási feltételeket, valamint az e díjszabási feltételek elnyeréséhez szükséges eljárást a melléklet rögzíti.

A [belga posta és távközlésügyi] intézet (a továbbiakban: intézet) évente jelentést készít a miniszter részére az üzemeltetőknek a szociálisan rászoruló előfizetők teljes számából való – a piaci részesedésükhöz viszonyított – relatív részesedéséről, amelyet a nyilvánosan hozzáférhető telefonszolgáltatások piacán megvalósított forgalom alapján állapítanak meg.

A szociális díjszabások terén létrejön egy egyetemes szolgáltatási alap, amelynek feladata a szociális díjszabások nyújtóinak kompenzálása az intézethez benyújtott erre irányuló kérelem alapján. Ezen alap jogi személyiséggel rendelkezik, és az intézet irányítása alatt áll.

A király a Miniszterek Tanácsa által kibocsátott rendelettel, az intézet véleményének kikérését követően meghatározza e mechanizmus működési módját.

Ha megállapítást nyer, hogy a valamely üzemeltető által biztosított díjszabáskedvezmények száma nem éri el azt a számot, amely megfelelne a nyilvánosan hozzáférhető

telefonszolgáltatások piacának összforgalmából az adott üzemeltető által elért részesedésnek, az üzemeltetőnek a különbséget ki kell egyenlítenie.

Ha megállapítást nyer, hogy a valamely üzemeltető által biztosított díjszabáskedvezmények száma meghaladja azt a számot, amely megfelelne a nyilvánosan hozzáférhető telefonszolgáltatások piacának összforgalmából az adott üzemeltető által elért részesedésnek, az üzemeltető az e különbséget kiegyenlítő kompenzációban részesül.

Az előző bekezdésekben említett kompenzáció megfizetése azonnal esedékes. A tényleges kompenzációra az alapon keresztül kerül sor, amint az működőképessé válik, de legkésőbb az e cikk hatálybalépését követő egy éven belül.

Az intézet a költségek és a kompenzáció kiszámításának módjait az e törvény és melléklete által meghatározott kereteken belül maga határozhatja meg.”

- ¹⁴ A 2005. június 13-i törvény mellékletének 45a. cikke, amelyet a 2007. április 25-i törvény 200. cikke illesztett be, meghatározza a szociális díjszabás nettó költségének kiszámítása során alkalmazandó eljárást. Az említett 45a. cikk az alábbiak szerint rendelkezik:

„Az egyetemes szolgáltatás szociális díjszabásainak nettó költsége a szociális díjszabások szolgáltatói által rendes gazdasági feltételek mellett elkönnyvelhető bevételek és az általuk a szociális díjszabás kedvezményezettjei javára az e törvény alapján nyújtott kedvezmények mellett elkönnyvelt bevételek közötti különbségből számítható ki.

A törvény hatálybalépésétől számított első öt évben a szociális díjszabások történelmi szolgáltatója által adott esetben kapott kompenzáció az intézet által megállapított százalékkal csökken.

Az előző bekezdésben említett százalékot a közvetett haszon alapján kell megállapítani. Az intézet ezzel összefüggésben figyelembe veszi a szociális díjszabások szolgáltatói nettó költségeinek megállapítása során már elvégzett számításokat.”

15 A 2007. április 25-i törvény 202. cikke értelmében:

„A [...] 2005. június 13-i törvény 74. cikkének utolsó bekezdésében az »Az előző bekezdésekben említett kompenzáció megfizetése azonnal esedékes« szövegrészt a következőképpen kell értelmezni:

Az elektronikus hírközlésről szóló, 2005. június 13-i törvény előkészítésekor az egyetemes szolgáltatásról szóló 2002/22/EK európai irányelvben meghatározott feltételek figyelembevétele mellett és az egyetemes szolgáltatás nyújtójának erre irányuló kérelme alapján, valamint az egyetemes szolgáltatás nettó költségeinek az intézet általi megállapítását követően nemzeti szabályozó hatóságként eljáró jogalkotó megállapította a teher indokolatlan jellegét. E tekintetben a jogalkotó, ahogyan azt egyebekben a Conseil d'État (államtanács) megállapította, azon a véleményen volt, hogy – amennyiben minden közvetett hasznot figyelembe vesznek, ideértve az e szolgáltatás teljesítése révén elkönnyvelhető nem tárgyi hasznot is – az e számításból adódó valamenyny veszteséges helyzet ténylegesen indokolatlan tehernek minősül.”

A pert megelőző és a Bíróság előtti eljárás

- 16 A Bizottság, miután 2005. június 24-én megkapta a 2005. június 13-i törvény szövegét, amellyel a Belga Királyság elfogadta a 2002/22 irányelv átültetésére irányuló intézkedéseket, 2006. december 15-i felszólító levelében kétségeit fejezte ki e törvénynek az említett irányelv 12. cikkének (1) bekezdésével és 13. cikkének (1) bekezdésével való összeegyeztethetőségével kapcsolatban.
- 17 2007. február 16-i válaszában a Belga Királyság bejelentette az említett törvény módosításainak elfogadását, amelyeket ezt követően a 2007. április 25-i törvénnyel fogadtak el.
- 18 A Bizottság a fentieket követően bizonyos kifogásait visszavonta. Két kifogását azonban fenntartotta, amelyek közül az egyik arra vonatkozott, hogy a belga jogszabályokban nem szerepel olyan rendelkezés, amely előírná a nemzeti szabályozó hatóságok számára azon kérdés vizsgálatát, hogy a szociális díjszabás lehetővé tételének kötelezettsége méltánytalan terhet jelent-e, a másik pedig az említett hatóság által a szociális díjszabás nyújtásához kapcsolódó nettó költségeknek az említett hatóság által történő kiszámításának módját érintette.
- 19 A Bizottság 2007. június 29-én indokolással ellátott véleményt adott ki, amelyben felszólította a Belga Királyságot, hogy az annak kézhezvételétől számított két hónapon belül tegye meg a 2002/22 irányelvnek való megfeleléshez szükséges intézkedéseket.
- 20 2007. augusztus 1-jei levelével a Belga Királyság halasztási kérelmet nyújtott be, amelyet a Bizottság azzal az indokkal utasított el, hogy az ahhoz előírt feltételek nem teljesültek.

- 21 Minthogy a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a Belga Királyság által adott válaszok nem voltak kielégítők, a jelen kereset benyújtása mellett döntött.

A keresetről

Az annak meghatározását lehetővé tévő eszközökkel kapcsolatos első jogalapról, hogy a szociális díjszabás alkalmazásának kötelezettsége méltánytalan terhet jelent-e

A felek érvei

- 22 A Bizottság szerint a 2002/22 irányelv 12. cikkének (1) bekezdése és 13. cikkének (1) bekezdése a nemzeti szabályozó hatóságot arra kötelezik, hogy vizsgálja meg az egyetemes szolgáltatás nyújtására kijelölt gazdasági szereplők számára az e szolgáltatásnyújtásból eredő terhek jellegét.
- 23 A 2005. június 13-i törvény 74. cikkének a 2007. április 25-i törvényből következő szövegének elfogadásával a belga jogalkotó úgy vélte, hogy a szociális díjszabás alkalmazásának kötelezettségéből származó valamennyi nettó költség olyan méltánytalan terhet jelent az érintett vállalkozások számára, amelyet szükségszerűen kompenzálni kell. Ezt követően létrehozták az egyetemes szolgáltatások szociális díjszabásával kapcsolatos alapot, amelyet a gazdasági szereplők hozzájárulásai finanszíroznak, és amelynek rendeltetése az említett vállalkozások kártalanítása.

- 24 A Bizottság – azonkívül, hogy bizonytalan abban, hogy a jogalkotó maga lehet-e nemzeti szabályozó hatóság – azt állítja, hogy a 2002/22 irányelv előírja annak konkrét vizsgálatának kötelezettségét, hogy a nettó költség kiszámítása és az egyetemes szolgáltatási kötelezettségek finanszírozása összefüggésében a teher adott esetben méltánytalan jellegű-e. Következésképpen azon körülmény, hogy az erre vonatkozó értékelést az egyetemes szolgáltatással kapcsolatos szabályok bevezetését célzó törvény elfogadásával egyidejűleg végzik el, összeegyeztethetetlen a 2002/22 irányelvvel, mivel ez egyet jelent a teher méltánytalan jellegének előzetes – és így általános és elvont módon történő – meghatározásával.
- 25 A Bizottság hozzáteszi, hogy a választott módszer nem felel meg a 2002/22 irányelvben előírt feltételeknek, mivel sem a belga jogalkotó, sem az intézet soha nem vizsgálta meg kellőképpen, hogy az egyetemes szolgáltatás nyújtása méltánytalan terhet jelent-e az érintett gazdasági szereplők számára.
- 26 Az egyetemes szolgáltatási kötelezettségek nettó költségeinek az intézet által 2002. november 26-án elvégzett kiszámításával kapcsolatban a Bizottság arra hivatkozik, hogy mivel a 2005. június 13-i törvényt csak két és fél évvel az intézet véleményének kiadását követően fogadták el, az említett számítás elavult, és nem igazodik a valós ténybeli helyzethez. Jóllehet ugyanis az említett törvény valamennyi gazdasági szereplő részére előírta az egyetemes szolgáltatási kötelezettséget, az intézetnek a Belgacom társaság (a továbbiakban: Belgacom) által viselt költségekkel kapcsolatos véleménye csak a 2003. évre vonatkozó becslésekre vonatkozott, amikor egyedül e társaságot érintette a szociális díjszabás alkalmazásának kötelezettsége. Következésképpen a szóban forgó vélemény nem alapul a nettó költségek olyan érvényes számításán, amely alapján a Belga Királyság úgy vélheti, hogy a 2005. június 13-i törvény elfogadása valamennyi gazdasági szereplőre nézve méltánytalan teherrel jár.
- 27 A Bizottság arra a következtetésre jut, hogy a belga rendszer nem ösztönöz a Bíróság ítélkezési gyakorlatában kimondott költséghatékonyság, hatékonyság, tárgyilagosság, a hátrányos megkülönböztetés tilalma és a verseny legkisebb torzulása elvének tiszteletére, és e vonatkozásban a C-220/07. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2008. június 19-én hozott ítélet 31. pontjára hivatkozik.

- 28 A Bizottság azt is megjegyzi, hogy az intézetnek a belga jogban szabályozott hatáskörei túlzottan korlátozottak, mivel mivel nincs előírás arra vonatkozóan, hogy megállapíthatná, miszerint az egyetemes szolgáltatás nyújtása nem jár méltánytalan teherrel.
- 29 Végül a Bizottság meglepetését fejezi ki a tekintetben, hogy a belga jogalkotó nemzeti szabályozó hatóságként járt el a távközlési irányelvek azon kizárólagos vonatkozása tekintetében, amely az egyetemes szolgáltatás nyújtásából származó méltánytalan teher fennállásának értékelését érinti, jóllehet a 2005. június 13-i törvény nem rendelkezett ilyen helyzetről, és amelyet egyébiránt az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (keretirányelv) (HL L 108., 33.o.; magyar nyelvű különkiadás: 13. fejezet, 29. kötet, 349. o.) 3. cikke (4) bekezdésének előírásaival ellentétben nem tettek közzé, és jóllehet a belga alkotmányjogra alapított érveket nem lehet hasznosan felhasználni.
- 30 Az intézményi autonómia elvére, az EK 249. cikkeire, valamint a 2002/21 irányelv (11) preambulumbekézdésére, továbbá 2. és 3. cikkére hivatkozva a Belga Királyság azt állítja, hogy semmivel sem ellentétes, ha a belga parlament alkotmányos rendszerével összhangban nemzeti szabályozó hatóságként jár el annak megállapítása érdekében, hogy az egyetemes szolgáltatás nyújtása következtében fennáll-e méltánytalan teher.
- 31 Azon körülmény, hogy jogalkotási úton határozzák meg, hogy mit kell méltánytalan tehernek tekinteni, elkerüli az egyenlőtlen bánásmódot a különböző gazdasági szereplők között, amelyek ezentúl valamennyien kötelesek a szociális díjszabás alkalmazására, és e jogcímen veszteségeket szenvednek, mivel a díjak a szokásos áraknál alacsonyabbak. Valamennyi olyan költséget tehát, amelyet az egyetemes szolgáltatás nyújtására kötelezett vállalkozás e szolgáltatás nyújtójaként viselni köteles, méltánytalan költségnek kell tekinteni, és ily módon kompenzálni kell.

- 32 A Belga Királyság pontosítja, hogy a nemzeti szabályozó hatóságra az egyetemes szociális szolgáltatás megszervezése vonatkozásában bízott feladatokat felosztották egyrészt a jogalkotó, másrészt pedig az intézet között, amely végrehajtó szervei minőségében a törvényben rögzített kritériumok alapján meghatározza az egyes gazdasági szereplők kompenzációhoz való jogát.
- 33 A Belga Királyság hangsúlyozza, hogy a szóban forgóhoz hasonló olyan konkrét liberalizált egyetemes szociális szolgáltatási rendszer, ahol valamennyi gazdasági szereplőt e szolgáltatás nyújtójaként jelölnek ki, hozzájárul a gazdasági szereplők közötti állandó versenyhez, és jelentős előnyökkel jár a fogyasztó számára.
- 34 Az ilyen rendszer megfelelő működése azonban szükségessé teszi, hogy a gazdasági szereplők garanciákkal rendelkezzenek a kompenzáció megszerzésének lehetősége vonatkozásában. Ebből a célból a tervezett kompenzáció lefedi a törvényben előírt azon díjsökkentések összegét, amelyeket a szociális előfizetők igényeinek kielégítése érdekében kellett nyújtaniuk, amennyiben az arányosan meghaladja az egyes gazdasági szereplők piaci részesedését. Az ily módon meghatározott nettó költség megfelel annak, amit a 2002/22 irányelv IV. melléklete A. részének harmadik bekezdése úgy határoz meg, mint „a következők miatt felmerülő költségek[...]: konkrét végfelhasználók vagy végfelhasználói csoportok, akiket [...] csak [...] a szokásos kereskedelmi normáktól eltérő költségfeltételek mellett lehet kiszolgálni”.
- 35 A Bizottság azon érvét illetően, amely szerint a belga jogszabály nem rendelkezik az egyetemes szolgáltatási kötelezettségből származó teher esetlegesen méltánytalan jellegének vizsgálatáról, a Belga Királyság előadja, hogy a jogalkotó úgy ítélte meg, hogy a teher akkor méltánytalan, ha nettó költséget kell viselni, és finanszírozási kérelmet nyújtottak be. A teher méltánytalan jellegének minden egyéb értékelése – a belga rendszer keretében – az érintett vállalkozások közötti verseny torzulásához vezet, mivel – jöllehet valamennyiüket ugyanazon kötelezettségek terhelik – a kompenzáció kérésére való jogosultság csak néhányukra korlátozódik.

- 36 Egyébiránt az említett teher méltánytalan jellegére vonatkozó határozat meghozatalát megelőzően az intézet a 2002/22 irányelv IV. melléklete A részének megfelelően elvégezte az egyetemes szociális szolgáltatás nyújtása következtében felmerülő nettó költség kiszámítását. E számítást első alkalommal 2002-ben végezték el, majd ezt 2005-ben frissítették, figyelembe véve különösen azon esetleges piaci előnyöket, amelyekben a Belgacom az említett időszakban élvezett monopolhelyzete révén részesült.
- 37 A 2002/22 irányelv 12. cikkének (2) bekezdésében említett átláthatóság követelményét illetően a Belga Királyság hangsúlyozza, hogy a nettó költség kiszámításáról szóló végleges határozatot 2005. május 18-án tették közzé az intézet honlapján.
- 38 Ezenfelül a jogalkotó kötelező részvételét alkotmányos követelmények indokolták, mivel a gazdasági szereplők javára létrehozott kompenzációs rendszer adózási rendszernek minősül.
- 39 A 2002/22 irányelv a teher esetlegesen méltánytalan jellege egyetlen alkalommal történő vizsgálatának kötelezettségét írja elő, ami következésképpen az irányelv 13. cikkének (2) bekezdésében említett általános finanszírozási mechanizmus bevezetéséhez vezet. A Bizottság tévesen nem vette figyelembe azon alapvető különbséget, amely egyrészt a nettó költségnek a teher esetlegesen méltánytalan jellege tárgyában hozott határozat és a kompenzációs mechanizmust szabályozó határozat keretében végzett – a 2005. június 13-i törvény elfogadása idején megvalósuló egyedi műveletet alkotó – számítása, másrészt pedig a nettó költségnek az említett törvény mellékletének 45a. cikke szerinti – a valamennyi érintett gazdasági szereplőt megillető kompenzáció fizetése érdekében évente elvégzett műveletet jelentő – számítása között áll fenn.

A Bíróság álláspontja

- 40 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy a 2002/21/EK irányelv olyan harmonizált szabályozási keretet kíván létrehozni, amely az elektronikus távközlés ágazatában biztosítja az egyetemes szolgáltatás, azaz szolgáltatások meghatározott minimális készletének megfizethető áron történő nyújtását minden végfelhasználó számára. Az említett irányelv 1. cikkének (1) bekezdése szerint az irányelv egyik célja az, hogy a hatékony verseny és választás révén a Közösség egészében biztosítsa a jó minőségű, nyilvánosan elérhető szolgáltatások rendelkezésre állását (a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott ítélet 28. pontja).
- 41 Az említett irányelv 3. cikkének (2) bekezdése szerint a tagállamok meghatározzák azt a megközelítést, amely – a tárgyilagosság, az átláthatóság, a megkülönböztetés-mentesség és az arányosság elvét tiszteletben tartva – az egyetemes szolgáltatás teljesítésének biztosításához a leghatékonyabb és a legmegfelelőbb, továbbá a tagállamok – miközben védik a közérdeket – a piac torzulásainak minimalizálására törekednek (a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott ítélet 29. pontja).
- 42 Ahogyan a 2002/22 irányelv (4) preambulumbekkezdése kimondja, az egyetemes szolgáltatás biztosítása során egyes szolgáltatásokat egyes végfelhasználók részére a szokásos piaci feltételekből eredőtől eltérő árakon nyújthatnak. Ezért a közösségi jogalkotó az említett irányelv (18) preambulumbekkezdésében előírja, hogy a tagállamoknak mechanizmusokat kell kialakítaniuk az egyetemes szolgáltatási kötelezettségek nettó költségének finanszírozására olyan esetekben, amelyekben kimutatható, hogy a kötelezettségeket csak veszteségesen, vagy olyan nettó költség mellett lehet teljesíteni, amely a szokásos kereskedelmi normáktól eltér.
- 43 Ily módon a 2002/22 irányelv 12. cikkének (1) bekezdése szerint amennyiben a nemzeti szabályozó hatóságok úgy ítélik meg, hogy az egyetemes szolgáltatás 3–10. cikkben meghatározott teljesítése az egyetemes szolgáltatások nyújtására kijelölt vállal-

kozásokra indokolatlan terhet róhat, kiszámítják a kérdéses szolgáltatásnyújtás nettó költségeit.

- 44 Meg kell állapítani, hogy bár a 2002/22 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének második albekezdésében, illetve IV. mellékletében szereplő rendelkezések rögzítik azon szabályokat, amelyek alapján az egyetemes szolgáltatás nettó költségét ki kell számítani abban az esetben, ha a nemzeti szabályozó hatóságok úgy vélik, hogy az méltánytalan terhet jelenthet, nem következik sem az említett 12. cikk (1) bekezdéséből, sem az említett irányelv más rendelkezéséből, hogy a közösségi jogalkotó maga kívánta volna rögzíteni azon feltételeket, amelyek alkalmazásával az említett hatóságoknak előzetesen meg kell ítélniük, hogy az említett szolgáltatásnyújtás ilyen méltánytalan terhet jelenthet-e.
- 45 E feltételek mellett a Belga Királyság teljesítette az említett irányelv 12. cikkéből eredő kötelezettségeit, amikor rögzítette azon feltételeket, amelyek alapján meg kell határozni, hogy a szóban forgó teher méltánytalan-e, vagy sem.
- 46 Ezzel szemben a 2002/22 irányelv 13. cikkének rendelkezéseiből következik, hogy a nemzeti szabályozó hatóságok csak az egyetemes szolgáltatás nyújtása nettó költségének az említett irányelv 12. cikkében említett számítása alapján állapíthatják meg, hogy az egyetemes szolgáltatás nyújtására kijelölt vállalkozást ténylegesen méltánytalan teher terheli, és ezt követően azt, hogy a tagállamoknak e vállalkozás kérelmére döntést kell hozniuk e költség kompenzációjának feltételeiről.
- 47 A 2002/22 irányelv 12. cikke (1) bekezdése második albekezdése a) pontja és az említett irányelv IV. melléklete rendelkezéseinek megfelelően e számítást az egyetemes szolgáltatás nyújtására kijelölt valamennyi vállalkozás esetében el kell végezni.

- 48 Mivelhogy annak megállapítása, hogy az említett szolgáltatás nyújtása méltánytalan terhet jelent egy vagy több ilyen vállalkozás számára, szükséges előfeltétele annak, hogy a tagállamok az említett vállalkozás vagy vállalkozások által viselt költségek kompenzációjára szolgáló mechanizmusokat hozzanak létre, meg kell határozni, hogy mit kell érteni „méltánytalan terhelés” alatt, mivel e fogalom meghatározása nem szerepel a 2002/22 irányelvben.
- 49 E vonatkozásban a 2002/22 irányelv (21) preambulumbekzdéséből következik, hogy a közösségi jogalkotó az egyetemes szolgáltatások nyújtása folytán valamely vállalkozásnál esetlegesen felmerülő nettó költségek fedezésének mechanizmusait az e vállalkozásra rótt túlzott terhelés fennállásához kívánta kapcsolni. Ezen összefüggésben – mivel úgy vélte, hogy az egyetemes szolgáltatás nettó költsége nem szükségszerűen jelent túlzott költséget valamennyi érintett vállalkozás esetében – ki kívánta zárni azt az esetet, hogy az egyetemes szolgáltatás nyújtásának valamennyi nettó költsége automatikusan jogosultságot adjon a kompenzációra. E feltételek mellett azon méltánytalan terhelés, amelynek a fennállását a nemzeti szabályozó hatóságnak bármilyen kompenzációt megelőzően meg kell állapítania, az a terhelés, amely valamennyi érintett vállalkozás esetében azok túróképességére tekintettel túlzott jelleget mutat, figyelembe véve valamennyi sajátosságát, különösen felszereltségének szintjét, gazdasági és pénzügyi helyzetét, valamint piaci részesedését.
- 50 Jóllehet a 2002/22 irányelvben szereplő ez irányú pontosítás hiányában a nemzeti szabályozó hatóság kötelezettsége, hogy általános és személytelen módon rögzítse az azon küszöbértékek rögzítését lehetővé tévő kritériumokat, amelyek felett – figyelembe véve az előző pontban említett sajátosságokat – az adott terhelés túlzottnak tekinthető, az említett hatóság csak azzal a feltétellel állapíthatja meg, hogy az egyetemes szolgáltatás nyújtásának terhe az említett irányelv 13. cikkének alkalmazása vonatkozásában méltánytalan, hogy az említett kritériumokra tekintettel elvégzi valamennyi érintett vállalkozás helyzetének konkrét vizsgálatát.
- 51 Ha a nemzeti szabályozó hatóság megállapítja, hogy az egyetemes szolgáltatás nyújtására kijelölt egy vagy több vállalkozást méltánytalan terhelés terheli, és ha e vállalkozások e terhelés kompenzációja iránt kérelmet terjesztenek elő, a tagállam feladata az e célból

szükséges mechanizmusok létrehozása a 2002/22 irányelv 13. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összhangban, amelyből ezenfelül az következik, hogy e kompenzációnak kapcsolódnia kell az említett irányelv 12. cikkének alkalmazásával kiszámított nettó költségekhez.

52 A fentiek összességéből következik, hogy a tagállamok – a 2002/22 irányelvből eredő kötelezettségek megsértése nélkül – nem állapíthatják meg, hogy az egyetemes szolgáltatás nyújtása ténylegesen kompenzációra jogosító, méltánytalan terhet jelent, anélkül hogy elvégeznék azon nettó költség kiszámítását, amelyet e terhet az ilyen szolgáltatásnyújtásra kötelezett egyes vállalkozások esetében képvisel, illetve értékelnek, hogy e költség túlzott terhet jelent-e az említett vállalkozás számára. A tagállamok olyan kompenzációs rendszert sem fogadhatnak el, amelyben az említett terhet nem kapcsolódik az említett nettó költséghez.

53 E megállapítások fényében kell megvizsgálni az első jogalap megalapozottságát.

54 A 2005. június 13-i törvénynek a 2007. április 25-i törvénnyel értelmezett 74. cikkéből következik, hogy annak a következtetésnek a levonásához, hogy az egyetemes szolgáltatás szociális elemének nyújtása méltánytalan terhet jelent, a belga jogalkotó szerint – amennyiben az e szolgáltatás nettó költségének kiszámítása során figyelembe vették az e szolgáltatás által esetlegesen generált, a nem tárgyi hasznot is magában foglaló valamennyi közvetett hasznot – „az e számítás eredményeként megjelenő valamennyi veszteséges helyzet [...] ésszerűtlen terhet jelent”. Ugyanezen 74. cikkből következik, hogy az említett jogalkotó úgy döntött, hogy amennyiben kiderül, hogy a gazdasági szereplő által nyújtott díjcsökkentések száma nagyobb a nyilvános távközlési piac összforgalmának rá eső részének megfelelő díjcsökkentések számánál, e gazdasági szereplő a különbözet alapján meghatározott összegű kompenzációra jogosult.

- 55 Amikor a belga jogalkotó 2005-ben így rendelkezett az egyetemes szolgáltatás címén kínált szociális díjszabás nettó költségének méltánytalan jellegéről, az intézet által 2002-ben kiadott – a történelmi szolgáltató Belgacom által viselt költségekkel kapcsolatos és a 2003. évet érintő becslésekre vonatkozó – véleményre támaszkodott.
- 56 Ahogyan a jelen ítélet 44. pontjában tett megállapításból következik, semmivel sem ellentétes, ha a nemzeti szabályozó hatóság – jóllehet a 2005. június 13-i törvény az említett időponttól kezdve valamennyi hírközlési gazdasági szereplőt szociális díjszabás felkínálására kötelezte – a fent említett adatok alapján úgy véli, hogy az egyetemes szolgáltatás nyújtásának költsége „esetlegesen” méltánytalan terhet jelenthet a 2002/22 irányelv 12. cikke értelmében.
- 57 Ezzel szemben a kompenzációra jogosító méltánytalan teher meghatározásának az említett törvényben szereplő módozatai nem tűnnek összeegyeztethetőnek a 2002/22 irányelv 13. cikkében előírt követelményekkel.
- 58 Először is annak kimondásával, hogy a nettó költség számításából kitűnő minden veszteséges helyzet „ésszerűtlen terhet jelent”, a belga jogalkotó eleve kompenzációra tette jogosulttá a gazdasági szereplőket, még akkor is, ha az őket terhelő egyetemes szolgáltatási kötelezettség folytán viselt nettó költségek nem jelentettek túlzott terhet, jóllehet a jelen ítélet 49. pontjában leírtakból következik, hogy bár a veszteséges helyzet teher, az nem szükségképpen jelent valamennyi gazdasági szereplő számára túlzott terhet.
- 59 Másodszor ennek az egyetemes szolgáltatás nyújtásához kapcsolódó túlzott jellegnek a megítélése feltételezi az említett szolgáltatásnyújtás által az egyes érintett számá-
ra képviselt nettó költség, valamint az e gazdasági szereplők olyan sajátosságainak konkrét vizsgálatát is, mint a felszereltségük szintje, gazdasági és pénzügyi helyzetük,

valamint piaci részesedésük, ahogyan a jelen ítélet 47. és 49. pontjából következik. A Belga Királyság azonban nem bizonyította, és az ügynek a Bíróság elé terjesztett irataiból sem következik, hogy a belga jogalkotó figyelembe vette volna valamennyi fenti sajátosságot azon következtetés levonásakor, hogy az egyetemes szolgáltatás nyújtása méltánytalan terhet jelent.

- 60 Harmadszor a 2005. június 13-i törvény annak kimondásával, hogy az azon okból viselt valamennyi költséget, hogy a gazdasági szereplő által megadott díjcsökkentések száma arányosan meghaladja a gazdasági szereplő piaci részesedését, automatikusan kompenzálni kell, olyan mechanizmust hoz létre, amely olyan kompenzációt eredményez, amely semmilyen kapcsolatban sincs az egyetemes szolgáltatás nyújtásának a 2002/22 irányelv 12. cikkének alkalmazásával kiszámított nettó költségével.
- 61 A fentiekből következik, hogy a Bizottság első jogalapjának – amennyiben a 2002/22 irányelv 13. cikkében szereplő kötelezettségek megsértésén alapul – helyt kell adni.

Az egyetemes szolgáltatás nyújtása nettó költségének kiszámításával kapcsolatos második jogalapról

A felek érvei

- 62 A második jogalap keretében a Bizottság egyrészt arra hivatkozik, hogy mivel a belga jogszabály szerint az egyetemes szolgáltatás nyújtása nettó költségének kiszámítása azon feltételezett veszteségen alapul, amely megegyezik az érintett gazdasági szereplő piaci részesedését arányosan meghaladó díjcsökkentések számának megfelelő

összeggel, nem veszik figyelembe azon valós költségeket, amelyeket a vállalkozás az egyetemes szolgáltatási kötelezettség hiányában ténylegesen elkerülne. E megközelítés ellentétes mind a 2002/22 irányelv 12. cikkével, mind az említett irányelv IV. mellékletének A. részéből eredő kötelezettséggel.

- 63 Másrészt a belga jogszabályban szereplő számítási mód nem veszi figyelembe a kijelölt vállalkozás által élvezett piaci előnyöket, jóllehet az irányelv előírja, hogy a nettó költség kiszámítása során figyelembe kell venni az egyetemes szolgáltatás nyújtásához esetlegesen kapcsolódó hasznot, beleértve a nem tárgyi hasznot is.
- 64 A Bizottság azt is állítja, hogy a Belga Királyság tévesen véli úgy, hogy a „bevételek” és a „költségek” szavak rokon értelmű szavak. Az a körülmény azonban, hogy valamely szolgáltató kevesebb bevételhez jut azért, mert szociális díjszabást kell kínálnia, olyan szempont, amelynek nincs köze ahhoz a kérdéshez, hogy a szolgáltató ezen egyetemes szolgáltatási kötelezettség miatt milyen járulékos nettó költségeket visel.
- 65 Az említett szolgáltató által viselt valós járulékos költségek – azaz azon költségek, amelyeket a szociális díjszabás felkínálására vonatkozó kötelezettsége hiányában elkerülne – ugyanis nem szükségképpen egyeznek meg azon díjcsökkentések összegével, amelyeket alkalmazni köteles. E költségek egyrészt az érintett gazdasági szereplő költségszerkezetétől függenek, mely utóbbi a nyújtott szolgáltatások típusától függ, másrészt pedig az említett gazdasági szereplőnek az ügyfeleivel szembeni helyzetétől. Jelentős különbség állhat tehát fenn egyrészt a történelmi szolgáltató által azért viselt járulékos költségek között, mert továbbra is nyújtja bizonyos szociális ügyfelek részére a több éve bevezetett vezetékes telefonszolgáltatást, másrészt pedig az olyan új gazdasági szereplő által viselt költségek között, amely új szociális ügyfeleket csatlakoztat a hálózatához.

- 66 Végül a piaci előnyök kiszámítását illetően a Bizottság úgy véli, hogy azon állítást, amely szerint a gazdasági szereplők főszabály szerint nem élveznek semmilyen közvetett előnyt, semmilyen konkrét adat nem támasztja alá. Mivel az intézet soha nem végezte el a nettó költségek kiszámítását – tekintettel arra, hogy a Belgacom vonatkozásában 2002-ben elvégzett számítást elavultnak és a helyzetnek nem megfelelőnek kell tekinteni – semmiképpen nem vonható le az a következtetés, hogy a szociális díj-szabás felkínálásának kötelezettsége egyik gazdasági szereplő esetében sem jár piaci előnyökkel.
- 67 Annak állításával, hogy a számítási módszer tökéletesen megfelel a 2002/22 irányelv követelményeinek, a Belga Királyság pontosítja, hogy az egyetemes szolgáltatások nettó költsége a belga rendszerben egyenlő azzal a különbözettel, amely egyrésről az egyetemes szolgáltatás nyújtója által szokásos kereskedelmi feltételek mellett megszerezhető bevételek, másrésről pedig azon bevételek között áll fenn, amelyeket a szociális díjszabás kedvezményezettjei javára a törvényben előírt csökkentéseket követően elér.
- 68 Az egyetemes szolgáltatási kötelezettség hiányában a gazdasági szereplő kizárólag azokat a veszteségeket kerülhetné el, amelyek a kötelező díjcsökkentésekhez kapcsolódnak. Függetlenül ugyanis az alkalmazott díjszabástól, a gazdasági szereplők valamennyi meglévő előfizető részére ugyanazon szolgáltatást kínálják.
- 69 Mivel valamennyi nyilvános telefonszolgáltatást kínáló gazdasági szereplő köteles egyetemes szolgáltatást nyújtani a fogyasztók számára, nem lehetséges a közvetett piaci előnynek egy adott gazdasági szereplő esetében történő azonosítása. Mindenesetre az esetleges előnyök valamennyi gazdasági szereplő esetében azonosak lesznek.
- 70 Egyébiránt az alperes tagállam szerint, jóllehet azon megállapítás, hogy a történelmi szolgáltató jelentős gazdasági előnnyel rendelkezett a többi gazdasági szereplőhöz képest, igazolta a 2005. június 13-i törvény mellékletébe a 2007. április 25-i törvény 200. cikkével beillesztett 45a. cikk elfogadását, amely bevezette az említett történelmi

szolgáltató által kapott kompenzáció csökkentésének mechanizmusát, e mechanizmus nem ismeri el, hogy ilyen előny az egyéb gazdasági szereplők esetében is fennállhat.

- 71 A Belga Királyság arra hivatkozik, hogy a 2002/22 irányelv IV. mellékletének szövegére tekintettel a nettó költség kiszámítása során kétféle költség vehető figyelembe, azaz egyrészt az annak betudható veszteség, hogy az egyetemes szolgáltatás költségeit nem fedezik a bevételek, másrészt pedig a szokásos kereskedelmi feltételektől való eltérésből eredő költségek.
- 72 Következésképpen a belga jogalkotó által elfogadott azon megközelítés, amely nettó költségként fogadja el a szokásos kereskedelmi feltételekhez viszonyított díjcsökkentéseket, amelyeket az egyetemes szociális szolgáltatás nyújtóinak a szociális előfizetők részére biztosítaniuk kell, megfelel a 2002/22 irányelv IV. melléklete A. része szövegének. A Belga Királyság szerint az ezzel ellentétes megoldás a belga liberalizált rendszerben a hírközlési vállalkozások közötti verseny torzulásához vezetne, mivel azok valamennyien kötelesek lennének szociális díjcsökkentéseket alkalmazni, de eltérő kompenzációban részesülnének.
- 73 A piaci előnyök vizsgálatát illetően a Belga Királyság előadja egyrészt, hogy a nettó költség számítását a Belgacom vonatkozásában azon piaci előnyök figyelembevételével végezték el, amelyeket a Belgacom az abban az időszakban e területen élvezett monopolhelyzete révén az egyetemes szolgáltatás nyújtásából szerezhetett, másrészt pedig, hogy az egyetemes szolgáltatás liberalizációja óta a nettó költség éves kiszámítását az egyes gazdasági szereplők részére – kompenzáció iránti kérelmük előterjesztését követően – fizetendő kompenzáció meghatározása során végzik el. A belga liberalizált rendszer vizsgálatából kiderül, hogy a gazdasági szereplők által a szociális díjcsökkentésekből szereshető közvetett piaci előnyök potenciálisan valamennyi gazdasági szereplő esetében megegyeznek.

A Bíróság álláspontja

- 74 Előzetesen egyrészt emlékeztetni kell arra, hogy a 2002/22 irányelv IV. melléklete A. részének rendelkezései szerint az egyetemes szolgáltatási kötelezettség nyújtásának nettó költsége a kijelölt vállalkozás számára egyetemes szolgáltatási kötelezettségek teljesítése mellett és egyetemes szolgáltatási kötelezettségek teljesítése nélkül felmerülő nettó költségek közötti különbözetnek felel meg. Ezért az említett rendelkezések szerint helyesen kell értékelni azokat a költségeket, amelyeket a kijelölt vállalkozás az egyetemes szolgáltatási kötelezettségek hiányában elkerült volna abban az esetben, ha lehetősége lett volna úgy dönteni, hogy nem teljesít ilyen kötelezettségeket, továbbá értékelni kell az egyetemes szolgáltatást nyújtó gazdasági szereplőnek a nem tárgyi hasznokat is magukban foglaló hasznait is.
- 75 Másrészt a 2005. június 13-i törvény 45a. cikke szerint az egyetemes szolgáltatás szociális elemének nettó költsége megfelel a gazdasági szereplő által a szokásos kereskedelmi feltételek mellett elért bevétel és azon bevétel különbözetének, amelyet az említett törvényben a szociális díjszabás kedvezményezettje javára előírt díjcsökkentéseket követően megszerez.
- 76 A hivatkozott jogalap első részével a Bizottság azt állítja, hogy a szóban forgó nemzeti jogszabályban előírt számítás nem veszi figyelembe azon valós költségeket, amelyeket a kijelölt vállalkozás ténylegesen elkerült volna, ha lehetősége lett volna úgy dönteni, hogy nem teljesít egyetemes szolgáltatási kötelezettségeket.
- 77 Meg kell említeni, hogy e rész az egyetemes szolgáltatási kötelezettség nettó költsége kiszámításának a 2002/22 irányelvben szereplő módozataira vonatkozik, amelyek abban állnak, hogy figyelembe kell venni azon járulékos költségeket, amelyeket a kijelölt vállalkozásnak az említett egyetemes szolgáltatáshoz kapcsolódó kötelezettségek következtében viselnie kell. Következésképpen az említett rész csak akkor lehet megalapozott, ha a szóban forgó számítási módszer szükségképpen kizárja e járulékos költségek figyelembevételét.

- 78 E vonatkozásban jóllehet kétségtelen, hogy a szociális díjszabás mellett nyújtott szolgáltatások teljesítése nettó költségeinek a 2005. június 13-i törvénnyel bevezetett módszere eltér az egyetemes szolgáltatás egyéb elemei – például a „helyhez kötött hozzáférés eleme”, nyilvános telefonállomások vagy átfogó tudakozószolgálat rendelkezésre bocsátása, amelyek kapcsán kifejezetten rendelkeznek az „elkerült költségek” figyelembevételéről – esetében használt módszertől, e körülmény önmagában nem elegendő azon következtetés levonásához, hogy a szociális díjszabás mellett nyújtott szolgáltatások teljesítése nettó költségeinek kiszámítása nem teljesíti a 2002/22 irányelv követelményeit.
- 79 Egyébiránt az ügynek a Bíróság elé terjesztett iratai nem teszik lehetővé a Belga Királyság azon állítása pontatlanságának megállapítását, amely szerint a gazdasági szereplő – ha nem lenne köteles szolgáltatásainak szociális díjszabás mellett történő nyújtására – kizárólag a kötelező díjcsökkentésekhez kapcsolódó költségeket kerülheti el, mivel az alkalmazott díjszabás típusától eltekintve a gazdasági szereplők a meglévő előfizető részére ugyanazon szolgáltatást nyújtják. E körülményekből ugyanis az következik, hogy nem tűnik úgy, hogy az említett gazdasági szereplők egyéni helyzetétől függetlenül az általuk az egyes előfizetőik számára nyújtott különböző szolgáltatások tartalma, és ily módon az e tartalomhoz kapcsolódó költségek szerkezete önmagukban véve módosulna kizárólag azáltal, hogy ezen előfizetők közül egyesek igényt tarthatnak arra, hogy a szociális díjszabás kedvezményében részesüljenek.
- 80 E feltételek mellett úgy tűnik, hogy a szociális díjszabás mellett történő szolgáltatásnyújtás csak a gazdasági szereplők által az előfizetők részére nyújtott szolgáltatásokért várt – pénzügyi értelemben vett – eredményekre van befolyással. A Bizottság tehát nem bizonyította, hogy a szóban forgó nemzeti jogszabály – annak előírásával, hogy az egyetemes szolgáltatás szociális elemének nettó költsége megfelel a gazdasági szereplő által a szociális díjszabás alkalmazásával a szokásos kereskedelmi feltételek mellett elért bevétel, és azon bevétel különbözetének, amelyet az említett jogszabályban a szociális díjszabás kedvezményezettjei javára előírt díjcsökkentéseket követően ténylegesen megszerez – nem veszi figyelembe azon költségeket, amelyeket az egyetemes szolgáltatás nyújtására kijelölt vállalkozások elkerültek volna, ha lehetőségük lett volna úgy dönteni, hogy nem teljesítik az e szolgáltatáshoz kapcsolódó kötelezettségeket.
- 81 A második jogalap első részét tehát el kell utasítani.

- 82 Az említett jogalap második része azon alapul, hogy a szóban forgó nemzeti jogszabályban előírt számítás nem veszi figyelembe a szociális díjszabás alkalmazásával nyújtott szolgáltatásokkal érintett vállalkozások által megszerzett – a nem tárgyi hasznokat is magukban foglaló – piaci előnyöket.
- 83 A Belga Királyság arra hivatkozik, hogy mivel a szolgáltatások szociális díjszabás alkalmazásával történő nyújtásának kötelezettsége a Belgium egész területén tevékenykedő valamennyi gazdasági szereplőre nehezedik, a piaci előnyök főszabály szerint potenciálisan valamennyi gazdasági szereplő esetében azonosak lehetnek. Mindezzel nem vitatja, hogy a szóban forgó nemzeti jogszabály nem veszi figyelembe a szociális díjszabás alkalmazásával történő szolgáltatásnyújtásból származó lehetséges gazdasági előnyöket.
- 84 A 2002/22 irányelv 12. cikke (1) bekezdése második albekezdése a) pontjának és IV. mellékletének együttes olvasatából azonban az következik, hogy az egyetemes szolgáltatás nyújtása nettó költségének kiszámítása során figyelembe kell venni azon hasznok – és így a tárgyi hasznok – értékelését is, amelyek e szolgáltatásnyújtásból az érintett gazdasági szereplő javára keletkeznek. Mivelhogy e rendelkezések a 2002/22 irányelv által létrehozni kívánt harmonizált szabályozási keretbe illeszkednek, a tagállamok feladata, hogy e hasznokat figyelembe vegyék azon feltételek meghatározása során, amelyek szerint az egyetemes szolgáltatás nyújtásának nettó költségét ki kell számítani.
- 85 E feltételek mellett meg kell állapítani, hogy a második jogalap második része megalapozott.

86 Az eddigi megfontolások összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy a Belga Királyság, mivel

- egyrészt az egyetemes szolgáltatás szociális elemének nyújtásához kapcsolódó nettó költség számítása vonatkozásában elmulasztott rendelkezni az e szolgáltatásnyújtásra kötelezett vállalkozások által szerzett – a nem tárgyi előnyöket is magukban foglaló – piaci előnyökről, és
- másrészt annak általános és az egyetemes szolgáltatás korábban egyedüli szolgáltatója nettó költségeinek kiszámítása alapján történő megállapításával, hogy az ezentúl az említett szolgáltatás nyújtására kötelezett valamennyi vállalkozásra e szolgáltatásnyújtás ténylegesen méltánytalan terhet ró, és anélkül, hogy elvégezte volna az egyes érintett gazdasági szereplők esetében az egyetemes szolgáltatás nyújtása következtében felmerülő nettó költség, és az utóbbi gazdasági szereplőre jellemző sajátosságok összességének – például felszereltségi szintjének vagy gazdasági és pénzügyi helyzetének – konkrét vizsgálatát,

nem teljesítette a 2002/22 irányelv 12. cikkének (1) bekezdéséből és 13. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

87 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Ugyanezen szabályzat 69. cikke 3. §-ának alapján részleges pernyertesség esetén a Bíróság elrendelheti a költségeknek a felek közötti megosztását, vagy határozhat úgy, hogy mindegyik fél maga viselje saját költségeit.

88 A jelen esetben – mivel a Bizottság részben peresztes lett – a Belga Királyságot kell kötelezni a költségek kétharmadának, a Bizottságot pedig a költségek egyharmadának viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

1) A Belga Királyság, mivel

- **egyrészt az egyetemes szolgáltatás szociális elemének nyújtásához kapcsolódó nettó költség számítása vonatkozásában elmulasztott rendelkezni az e szolgáltatásnyújtásra kötelezett vállalkozások által szerzett – a nem tárgyi előnyöket is magukban foglaló – piaci előnyökről, és**

- **másrészt annak általános és az egyetemes szolgáltatás korábban egyedüli nyújtója nettó költségeinek kiszámítása alapján történő megállapításával, hogy az ezentúl az említett szolgáltatás nyújtására kötelezett valamennyi vállalkozásra e szolgáltatásnyújtás ténylegesen méltánytalan terhet ró, és anélkül, hogy elvégezte volna az egyes érintett gazdasági szereplők esetében az egyetemes szolgáltatás nyújtása következtében felmerülő nettó költség, és az utóbbi gazdasági szereplőre jellemző sajátosságok összességének – például felszereltségi szintjének vagy gazdasági és pénzügyi helyzetének – konkrét vizsgálatát,**

nem teljesítette az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló, 2002. március 7-i 2002/22/EK európai parlamenti és a tanácsi irányelv (egyetemes

szolgáltatási irányelv) 12. cikkének (1) bekezdéséből és 13. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

- 2) A Bíróság a keresetet ezt meghaladó részében elutasítja.**

- 3) A Bíróság a Belga Királyságot kötelezi a költségek kétharmadának viselésére. A Bíróság az Európai Bizottságot kötelezi a költségek egyharmadának viselésére.**

Aláírások